

Sygn. akt VIII *Ua 41/20*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 grudnia 2020 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	Sędzia SO Jolanta Łanowy-Klimek (spraw.)
Sędziowie:	SO Grzegorz Tyrka SR (del.) Anna Capik - Pater

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 14 grudnia 2020r. w G.

sprawy z powództwa L. K. (K.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o jednorazowe odszkodowanie

na skutek apelacji odwołującego L. K.

od wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 7 maja 2020 r. **sygn. akt** VI U 202/18

oddala apelację

(-) sędzia Grzegorz Tyrka (-)sędzia Jolanta Łanowy-Klimek (-) sędzia (del.) Anna Capik-Pater

Sygn. akt VIII Ua 41/20

UZASADNIENIE

Odwołujący L. K. domagał się zmiany decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. z dnia 16 kwietnia 2018 roku na podstawie której odmówiono mu prawa do jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy z dnia 19 października 1990 roku. Nadto odwołujący domagał się zasądzenia na jego rzecz kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu podał, że zaskarżona decyzja została oparta na błędnych ustaleniach dotyczących jego aktualnego stanu zdrowia , w tym jego gradacji w okresie prawie 18 lat od daty wypadku przy pracy , który miał miejsce w dniu 19 października 1990 roku. Zdaniem odwołującego, poczynione przez organ rentowy ustalenia pomijają zakres pourazowej dysfunkcji, co - mimo informowania przez odwołującego lekarzy orzeczników o tym fakcie – nie zostało wzięte pod uwagę podczas przeprowadzania badania.

Pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. w odpowiedzi na odwołanie wniósł o oddalenie odwołania.

Uzasadniając swoje stanowisko organ rentowy wskazał, że zaskarżona decyzja została wydana na podstawie ustawy z dnia 30 października 2002 roku o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U. 2017, poz. 1773 ze zm.). Podano, iż w dniu 18 września 1991 roku komisja lekarska do spraw inwalidztwa i zatrudnienia ustaliła 10% stałego uszczerbku na zdrowiu w związku z wypadkiem przy pracy odwołującego. Pomimo upływu czasu uszczerbek na zdrowiu odwołującego nie uległ zwiększeniu.

Wyrokiem z dnia 7 maja 2020r. sygn.. VIU 202/18 – Sąd Rejonowy w Gliwicach oddalił odwołanie.

Powyższy wyrok zapadł w następującym stanie faktycznym :

Odwołujący był zatrudniony w Kopalni (...) w Z. na stanowisku górnika.

W dniu 19 października 1990 roku podczas wykonywania przez odwołującego czynności pracowniczych, nagle ze stropu odspoiła się bryła kamienia, która spadając uderzyła poszkodowanego w głowę. W wyniku zdarzenia odwołujący utracił przytomność.

Orzeczeniem komisji lekarskiej ZUS z dnia 18 września 1991 roku stwierdzono u odwołującego 10% uszczerbku na zdrowiu zgodnie z pozycją 10a tabeli, w związku z wypadkiem przy pracy z dnia 19 października 1990 roku.

Odwołujący w dniu 30 marca 2006 roku złożył do organu rentowego wniosek o ustalenie wyższego uszczerbku na zdrowiu, z uwagi na pogorszenie stanu zdrowia.

Orzeczeniem z dnia 13 czerwca 2006 roku lekarz orzecznik ZUS ustalił 10% uszczerbku na zdrowiu uznając, że nie uległ on zwiększeniu w związku z wypadkiem przy pracy.

Orzeczeniem z dnia 10 lipca 2006 roku komisja lekarska ZUS ustaliła, że stan zdrowia odwołującego nie uległ pogorszeniu i uszczerbek na zdrowiu w związku z wypadkiem wynosi 10%.

Decyzją z dnia 24 lipca 2006 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił odwołującemu prawa do jednorazowego odszkodowania z tytułu następstw wypadku przy pracy z dnia 19 października 1990 roku.

Odwołujący wniósł odwołanie od ww. decyzji. Wyrokiem z dnia 14 czerwca 2007 roku wydanym w sprawie o sygn. akt VI U 348/06 Sąd Rejonowy w Gliwicach oddalił odwołanie. Sąd Okręgowy w Gliwicach wyrokiem z dnia 13 grudnia 2007 roku wydanym w sprawie o sygn. akt VIII Ua 24/07 oddalił apelację od wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach.

Odwołujący w dniu 13 listopada 2012 roku ponownie złożył wniosek o ustalenie wyższego uszczerbku na zdrowiu, z uwagi na pogorszenie stanu zdrowia.

Orzeczeniem lekarza orzecznika ZUS z dnia 4 grudnia 2012 roku ustalono u odwołującego 10% uszczerbek na zdrowiu wskazując, że nie uległ on pogorszeniu.

Orzeczeniem komisji lekarskiej ZUS z dnia 9 stycznia 2013 roku ustalono u odwołującego 10% uszczerbku na zdrowiu wskazując, że nie uległ on pogorszeniu.

Decyzją z dnia 14 stycznia 2013 Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił odwołującemu prawa do jednorazowego odszkodowania z tytułu następstw wypadku przy pracy z dnia 19 października 1990 roku z uwagi na brak pogorszenia stanu zdrowia.

Wnioskiem z dnia 14 lutego 2018 roku odwołujący wniósł do organu rentowego o zweryfikowanie procentowego uszczerbku na zdrowiu.

Orzeczeniem z dnia 20 marca 2018 roku lekarz orzecznik ZUS w oparciu o obowiązujące przepisy ustalił 10% długotrwałego uszczerbku na zdrowiu spowodowanego skutkami wypadku przy pracy z dnia 19 października 1990

roku, a to z pozycji numer 10a tabeli. Lekarz orzecznik wskazał, że u odwołującego nie nastąpiło pogorszenie stanu zdrowia od ostatniego badania, uszczerbek pozostaje bez zmian.

Orzeczeniem z dnia 12 kwietnia 2018 roku komisja lekarska ZUS ustaliła 10% długotrwałego uszczerbku na zdrowiu spowodowanego skutkami wypadku przy pracy z dnia 19 października 1990 roku, a to z pozycji numer 10a tabeli.

Zaskarżoną decyzją z dnia 16 kwietnia 2018 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił odwołującemu prawa do jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy z dnia 19 października 1990 roku.

Sąd Rejonowy przeprowadził postępowanie dowodowe w celu weryfikacji stanu zdrowia powoda.

Postanowieniem z dnia 26 czerwca 2018 roku dopuszczono dowód z opinii biegłych ortopedy-traumatologa, neurologa i psychiatry na okoliczność ustalenia, czy u ubezpieczonego L. K. doszło do pogorszenia stanu zdrowia i zwiększenia uszczerbku na zdrowiu w związku z wypadkiem przy pracy z dnia 19 października 1990 roku od daty ostatniego badania będącego podstawą przyznania jednorazowego odszkodowania za 10% (dziesięć procent) uszczerbku na zdrowiu, a jeśli tak, to w jakiej wysokości procentowej; nadto na okoliczność ustalenia wysokości aktualnego uszczerbku na zdrowiu odwołującego w związku z wypadkiem przy pracy z dnia 19 października 1990 roku.

Postanowieniem z dnia 21 września 2018 roku dopuszczono dowód z opinii biegłego psychologa na okoliczność ustalenia, czy u ubezpieczonego L. K. doszło do pogorszenia stanu zdrowia i zwiększenia uszczerbku na zdrowiu w związku z wypadkiem przy pracy z dnia 19 października 1990 roku od daty ostatniego badania będącego podstawą przyznania jednorazowego odszkodowania za 10% (dziesięć procent) uszczerbku na zdrowiu, a jeśli tak, to w jakiej wysokości procentowej; nadto na okoliczność ustalenia wysokości aktualnego uszczerbku na zdrowiu odwołującego w związku z wypadkiem przy pracy z dnia 19 października 1990 roku.

Opinię sądowo-lekarską w sprawie z dnia 30 października 2018 roku wydali: biegły z zakresu (...), biegły z zakresu neurologii M. W., biegły z zakresu psychiatrii M. K. (1) oraz biegły z zakresu psychologii S. S..

Biegli M. W. oraz R. H. po przeprowadzeniu badania fizykalnego i zapoznaniu się z dokumentacją medyczną rozpoznali u odwołującego przebyty uraz głowy bez udokumentowanego pogorszenia stanu zdrowia; kilkukrotne urazy głowy w wywiadzie z rozpoznaną encefalopatią pourazową (melopatia szyjna na tle zaawansowanych zmian chorobowych, dwukrotne leczenie operacyjne; niewydolność kręgowo – podstawną; przewlekły zespół bólowy kręgosłupa lędźwiowego na tle zmian zwyrodnieniowych – wytwórczych i dyskopatycznych; nasiloną dysfunkcją stawów barkowych na tle ciasnoty podbarkowej leczonej operacyjnie bez zadowalającego efektu oraz przewlekły ból wymagający intensywnego leczenia w poradni leczenia bólu.

W ocenie biegłych, w dostępnej w aktach dokumentacji medycznej nie znajdują się podstawy do przyjęcia wniosku o pogorszeniu stanu zdrowia odwołującego w związku z wypadkiem przy pracy z dnia 19 października 1990 roku. Obecny stan neurologiczno – ortopedyczny odwołującego wynika ze schorzeń nie związanych z przedmiotowym wypadkiem przy pracy. Biegli zaznaczyli, że stopień nasilenia tych schorzeń jest znaczny. Biegli podali, że wyjściowo przyznany 10% uszczerbek na zdrowiu z pozycji 10a to maksymalna wysokość jaką przewidział ustawodawca. Końcowo biegli nadmienili, że dostępna w aktach sprawy dokumentacja nie daje podstaw do przyjęcia wniosku, że rzeczony wypadek spowodował inne następstwa niż wymienione w pozycji 10 a tabeli.

Biegli M. K. (2) i S. S. na podstawie przeprowadzonego badania psychiatrycznego i psychologicznego, analizy akt sprawy (zwłaszcza dokumentacji medycznej) stwierdzili u odwołującego występowanie organicznych zaburzeń nastroju oraz organicznej chwiejności afektywnej. Z punktu widzenia biegłych uszczerbek na zdrowiu, który występuje u odwołującego przekracza 10% w wynosi 50%, jednak powstanie zaburzeń o charakterze organicznym nie jest jedynie wynikiem wypadku z października 1990 roku. Biegli wskazali, że u odwołującego występowały liczne schorzenia i sytuacje, które predysponowały go do powstania zaburzeń organicznych – trzykrotny uraz głowy w pracy, wypadek samochodowy, cukrzyca, nadciśnienie, nadużywanie alkoholu w przeszłości, próby samobójcze. Część z

powołanych czynników występowała przed wypadkiem w pracy w październiku 1990 roku (dwa urazy głowy z utratami przytomności), a część po nim (próby samobójcze, kolejne wstrząśnienie mózgu, nadużywanie alkoholu; rozwinięcie się cukrzycy i nadciśnienia). Kolejno biegli zaznaczyli, że biorąc pod uwagę to, że ówczesny uraz nie spowodował utraty przytomności (co miało miejsce w latach poprzednich), zasadnym było ocenienie uszczerbku na zdrowiu badanego zgodnie z punktem 10a na 10% (zaburzenia adaptacyjne będące następstwem urazów i wypadków). Punkt 10a zakłada, że możliwym jest przyznanie od 5 do 10% uszczerbku na zdrowiu. Odwołujący uzyskał zatem, zdaniem biegłych, maksymalny możliwy dla tego punktu uszczerbek na zdrowiu – w związku z wypadkiem z dnia 19 października 1990 roku. Konkludując, biegli podali, że obecnie brak jest przesłanek do wnioskowania o tym, by u odwołującego doszło do pogorszenia stanu zdrowia i zwiększenia uszczerbku na zdrowiu w związku z wypadkiem przy pracy z dnia 19 października 1990 roku od daty ostatniego badania odwołującego będącego podstawą przyznania jednorazowego odszkodowania za 10% uszczerbku na zdrowiu.

Odwołujący zakwestionował wydaną w sprawie opinię podnosząc m.in. że leczenie w poradni zdrowia psychicznego rozpoczął po drugim wypadku przy pracy po roku 1986; zakres doznanego przez odwołującego urazu powinien być oceniony przez pryzmat pkt. 9 tabeli uszczerbkowej – uszczerbek w tym zakresie w zależności od stopnia zmiany charakterologicznej wynosi od 30 do 100%. Jednocześnie zwrócił uwagę, że w treści opinii psycholog i psychiatra wskazali występowanie u odwołującego uszczerbku na zdrowiu na poziomie 50%.

W tych okolicznościach - postanowieniem z dnia 11 lipca 2019 roku dopuszczono dowód z opinii uzupełniającej biegłych S. S., M. K. (1), M. W. na okoliczność ustalenia, czy u odwołującego L. K. doszło do pogorszenia stanu zdrowia i zwiększenia uszczerbku na zdrowiu w związku z wypadkiem przy pracy z dnia 19 października 1990 roku od daty ostatniego badania będącego podstawą przyznania jednorazowego odszkodowania za 10% (dziesięć procent) uszczerbku na zdrowiu, a jeśli tak, to w jakiej wysokości procentowej; nadto na okoliczność ustalenia wysokości aktualnego uszczerbku na zdrowiu odwołującego w związku z wypadkiem przy pracy z dnia 19 października 1990 roku, ze szczególnym uwzględnieniem zarzutów odwołującego do opinii głównej ww. biegłych zawartych w piśmie procesowym z dnia 2 kwietnia 2019 roku.

Opinię uzupełniającą w dniu 10 września 2019 roku wydał biegły z zakresu neurologii M. W., biegły z zakresu psychiatrii M. K. (1) oraz biegły z zakresu psychologii S. S.. Ustosunkowując się do zarzutów podniesionych przez odwołującego biegli podali, że ewentualna pomyłka w dacie rozpoczęcia leczenia psychiatrycznego (1986 rok zamiast 1979 roku) nie ma znaczenia w kontekście celu przeprowadzonych badań. Biegli wskazali, że nie negują występowania u odwołującego zespołu psychoorganicznego (na co wskazywali w opinii głównej), uznają jednak, że występowanie tego typu zaburzeń nie jest powiązane li tylko z urazem z 1990 roku. Zdaniem biegłych, stan zdrowia psychicznego odwołującego zmienił się po wypadku, jednak takie czynniki jak choroby somatyczne, nadużywanie substancji psychoaktywnych miały duży wpływ na funkcjonowanie poznawcze i emocjonalne odwołującego. Brak powikłań organicznych urazu z 19 października 1990 roku znajduje swoje potwierdzenie w wynikach badania CT głowy z dnia 24 sierpnia 2013 roku oraz wykonane badanie (...), którego opis znajduje się w dokumentacji medycznej.

W ocenie biegłych, należy stwierdzić, że obiektywne wyniki badań dodatkowych nie obrazują zmian pourazowych, dokumentują natomiast zmiany chorobowe samoistne. Biegli podtrzymali w całości opinię w sprawie.

Odwołujący wniósł zastrzeżenia do wydanej w sprawie opinii uzupełniającej podnosząc, że biegli nie odnieśli się do poprzednich zarzutów, w konsekwencji czego odwołujący domagał się dopuszczenia dowodu z opinii innych biegłych.

Sąd I instancji w całej rozciągłości zaaprobował wydaną w sprawie opinię główną jak i uzupełniającą. W ocenie Sądu opinie zostały sporządzone rzetelnie i wyczerpująco, zgodnie z tezą dowodową, na podstawie akt sprawy i badania odwołującego. Brak było podstaw do kwestionowania opinii. Zgodnie z poglądami orzecznictwa kryteria oceny opinii biegłych stanowią zgodność z zasadami logiki i wiedzy powszechnej, poziom wiedzy biegłego, podstawy teoretyczne opinii, sposób motywowania oraz stopień staranności wyrażonych w niej wniosków .

Sąd Rejonowy na podstawie art. 2352 § 1 pkt 5 k.p.c. pominął pozostałe wnioski dowodowe stron, w szczególności wnioski odwołującego o opinię innych biegłych psychiatry, neurologa i psychologa jako dowody zmierzające jedynie do przedłużenia postępowania, a to z uwagi na zakres okoliczności spornych i treść opinii w sprawie.

W tak ustalonym stanie faktycznym, Sąd I instancji uznał, że odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Rejonowy wskazał, iż zgodnie z art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 30 października 2002 roku o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U. z 2019 roku, poz. 1205) ubezpieczonemu, który wskutek wypadku przy pracy lub choroby zawodowej doznał stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu, przysługuje jednorazowe odszkodowanie.

Zgodnie natomiast z art. 16 ust. 1 ustawy wypadkowej stały lub długotrwały uszczerbek na zdrowiu oraz jego związek z wypadkiem przy pracy lub chorobą zawodową ustala lekarz orzecznik lub komisja lekarska. Dalej, stosownie do treści 12 ust. 2 powołanej ustawy jeżeli wskutek pogorszenia się stanu zdrowia stały lub długotrwały uszczerbek na zdrowiu będący następstwem wypadku przy pracy lub choroby zawodowej, który był podstawą przyznania jednorazowego odszkodowania, ulegnie zwiększeniu co najmniej o 10 punktów procentowych, jednorazowe odszkodowanie zwiększa się o 20% przeciętnego wynagrodzenia za każdy procent uszczerbku na zdrowiu przewyższający procent, według którego ustalone było to odszkodowanie, z zastrzeżeniem art. 55 ust. 2.

Sąd I instancji wskazał, iż w niniejszej sprawie badał, czy u odwołującego wskutek pogorszenia się stanu zdrowia uszczerbek na zdrowiu będący następstwem wypadku w czasie pracy z dnia 19 października 1990 roku uległ zwiększeniu w stosunku do ostatniego badania, a jeśli tak to w jakim stopniu.

Wskazano, iż w wydanych w sprawie opiniach: głównej i opinii uzupełniającej biegli sądowi wskazali, że u odwołującego nie doszło do pogorszenia stanu zdrowia. Biegli w swych opiniach wskazali jednoznacznie, że uszczerbek na zdrowiu odwołującego w związku z wypadkiem przy pracy z dnia 19 października 1990 roku wynosi 10% na podstawie pozycji 10a tabeli - załącznika do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 grudnia 2002 roku w sprawie szczegółowych zasad orzekania o stałym lub długotrwałym uszczerbku na zdrowiu, trybu postępowania przy ustalaniu tego uszczerbku oraz postępowania o wypłatę jednorazowego odszkodowania.

Brak było zatem podstaw do przyjęcia, że u odwołującego doszło do zwiększenia procentowego uszczerbku na zdrowiu. W zakresie ustalenia dotyczącego naruszenia sprawności organizmu, z zasady dowód z opinii biegłych jest konieczny.

Sąd Rejonowy wskazał, iż w takim przypadku nie można poczynić ustaleń sprzecznych z opinią biegłego, jeśli jest ona prawidłowa i jeżeli odmienne ustalenia nie mają oparcia w pozostałym materiale dowodowym (zob. wyrok SA w Szczecinie z dn. 15 października 2013 roku, sygn. akt III AUa 299/13). Sąd I instancji w pełni zaakceptował stanowisko wyrażone w opiniach biegłych, a ich twierdzenie przyjął za własne.

W tych okolicznościach Sąd Rejonowy uznał, że zaskarżona decyzja została wydana w sposób prawidłowy.

W konsekwencji na podstawie art. 47714 § 1 k.p.c. odwołanie oddalono, jako niezasadne.

Apelację wniósł powód. Zaskarżył wyrok w całości i zarzucił:

I. naruszenie przepisów prawa materialnego, a to:

- art. 11 ust 1 w zw. z art. 12 ust 2 oraz art 16 ust 1 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (tekst jedn. Dz. U. z 2019 r., poz. 1205) poprzez ich błędne zastosowanie, skutkujące nieprawidłowym przyjęciem, że u ubezpieczonego nie doszło do zwiększenia się uszczerbku na zdrowiu powoda co najmniej o 10 p.proc. - w stosunku do orzeczenia komisji lekarskiej z dnia 18 września 1991 r., podczas gdy zgromadzone w sprawie materiały dowodowe wskazują na okoliczność przeciwną;

- § 8 ust. 1-3 oraz § 9 ust 1 rozporządzenia z dnia 18 grudnia 2002 r. Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie szczegółowych zasad orzekania o stałym lub długotrwałym uszczerbku na zdrowiu, trybu postępowania przy ustalaniu tego uszczerbku oraz postępowania o wypłatę jednorazowego odszkodowania (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r., poz. 957) po przez ich nieprawidłowe zastosowanie, skutkujące błędnym przyjęciem, że powstały u ubezpieczonego uszczerbek na zdrowiu może być interpretowany wyłącznie z perspektywy pkt. 10a tabeli uszczerbkowej, podczas gdy materiał dowodowy zgromadzony w aktach postępowania wskazuje na zasadność ustalenia uszczerbku na zdrowiu ubezpieczonego na podstawie pkt. 9 tabeli uszczerbkowej, a przez to również orzeczenie wyższego niż maksymalny z pkt. 10a tabeli uszczerbku ubezpieczonego wywołanego wypadkiem z dnia 19 października 1990 r.; o ustawodawca umożliwia ustalenie uszczerbku na zdrowiu ubezpieczonego w procencie wyższym od przewidywanego w poz. 10a, z uwagi na znaczną różnicę pomiędzy stanem ocenianym (co najmniej 20%), a stanem przewidzianym w poz. 10a tabeli uszczerbkowej; z przedmiotowej regulacji wynika obowiązek sumowania procentów uszczerbku na zdrowiu ustalonych za poszczególne uszkodzenia, w sytuacji w której wypadek przy pracy powoduje uszkodzenie kilku kończyn, narządów lub układów, a w stanie faktycznym sprawy na skutek wypadku z dnia 19 października 1990 r. ubezpieczony doznał uszczerbków o charakterze ortopedyczno-neurologicznym, a także o charakterze psychologiczno-psychiatrycznym, z czego wywodzić należy fakt uszkodzenia różnych narządów/układów organizmu ubezpieczonego.

II. naruszenie przepisów prawa procesowego, a to:

- art. 235² § 1 pkt 5 k.p.c. poprzez jego błędne zastosowanie, skutkujące pominięciem przez Sąd Rejonowy wniosku ubezpieczonego o dopuszczenie dowodu z opinii innych biegłych psychiatry, psychologa i neurologa, na okoliczności wskazane w piśmie z dnia 9 marca 2020 r. z uwagi na to, że w ocenie Sądu miał on zmierzać jedynie do przedłużenia postępowania, podczas gdy zważywszy na zakres zarzutów merytorycznych odwołującego do wydanych w sprawie opinii, ich istotność dla rozstrzygnięcia postępowania oraz brak odniesienia się do zarzutów przez biegłych, zasadnym było przeprowadzenie dowodu zgodnego ze zgłoszonym przez ubezpieczonego wnioskiem.

- art. 278 § 1 k.p.c. poprzez pominięcie zgłaszanych przez ubezpieczonego merytorycznych zarzutów pod adresem sporządzonej w sprawie pierwotnej oraz uzupełniającej opinii biegłych, a przez to brak wyjaśniania istotnych okoliczności sprawy z punktu widzenia konieczności ich poddania ocenie osoby dysponującej wiadomościami specjalnymi, w szczególności w zakresie w jakim opinie biegłych ograniczyły się do ustalenia maksymalnego uszczerbku na zdrowiu z pkt. 10a tabeli uszczerbkowej, pomijając w zupełności prawną możliwość orzeczenia uszczerbku na zdrowiu ponad limit wskazany w tabeli uszczerbkowej, a nadto pomijając konieczność dokonania zsumowania poszczególnych uszczerbków w sytuacji w której na skutek wypadku przy pracy dochodzi do uszczerbku w różnych narządach lub układach ubezpieczonego; o pomimo ustalenia uszczerbku na zdrowiu psychicznym powoda w rozmiarze aż 50%, biegli z zakresu psychologii i psychiatrii wskazali jedynie, że uszczerbek ten stanowiący następstwo wypadku przy pracy przekracza 10% uszczerbek na zdrowiu, nie precyzując jaka jest jego faktyczna wysokość, a nadto nie wskazując na to, w jakiej części 50% uszczerbek na zdrowiu stanowi następstwo wypadku z dnia 19 października 1990 r., a w jakiej części następstwo innych zdarzeń z udziałem ubezpieczonego; o biegli pominieli przy okazji ustalania zakresu uszczerbku na zdrowiu ubezpieczonego faktu zdiagnozowania u ubezpieczonego w okresie po wypadku z dnia 19 października 1990 r. encefalopatii pourazowej, której występowanie (zważywszy na brak występowania pomiędzy wypadkiem przy pracy a postawieniem tej diagnozy zdarzeń mogących spowodować encefalopatię pourazową) pkt. 9 tabeli uszczerbkowej wiąże co najmniej z 30% uszczerbkiem na zdrowiu.

- Art.233 par. 1 kpc przez pominięcie w rozstrzygnięciu istotnych dla sprawy okoliczności wynikających z materiału dowodowego zgromadzonego w aktach postępowania, a to następujących faktów: ustalenia przez biegłych z zakresu ortopedii i neurologii 10% uszczerbku na zdrowiu spowodowanego wypadkiem z dnia 19 października 1990 r.; ustalenia przez biegłych z zakresu psychologii i psychiatrii 10% uszczerbku na zdrowiu spowodowanego wypadkiem z dnia 19 października 1990 r.; sumy uszczerbków o charakterze ortopedyczno-neurologicznym oraz psychologiczno-psychiatrycznym wynoszącej 20% wobec 10% uszczerbku na zdrowiu ustalonego orzeczeniem komisji lekarskiej ZUS w dniu 18 września 1991 r., zdiagnozowania występowania u ubezpieczonego - w wypadku z dnia 19 października 1990

r. -- encefalopatii pourazowej, jako następstwa w/w wypadku przy pracy, przy uwzględnieniu braku innych wydarzeń (w okresie pomiędzy wypadkiem przy pracy a postawioną diagnozą), które mogłyby prowadzić do występowania u ubezpieczonego tego uszczerbku na zdrowiu.

Wskazując na powyższe zarzuty, apelujący wniósł - z uwagi na brak rozpoznania przez Sąd Rejonowy istoty sprawy - o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji, przy uwzględnieniu rozstrzygnięcia o kosztach postępowania odwoławczego.

Stosownie do art. 380 k.p.c. apelujący wniósł o zmianę postanowienia Sądu Rejonowego z dnia 7 maja 2020 r. w pkt.2 oraz dopuszczenie dowodu z opinii biegłych psychiatry, neurologa i psychologa, na okoliczności wskazane w piśmie ubezpieczonego z dnia 9 marca 2020 r., gdyż okoliczności jakie miałyby być potwierdzone tym dowodem mają istotne znaczenie dla spraw, a wobec braku odniesienia się dotychczasowych biegłych do zarzutów stawianych opinii pierwotnej i uzupełniającej, nie jest zasadnym wydawanie w niniejszej sprawie kolejnej opinii uzupełniającej.

Organ rentowy nie zajął stanowiska do apelacji powoda.

Sąd Okręgowy VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w G. zważył co następuje:

Apelacja nie jest uzasadniona .

W ocenie Sądu Okręgowego, Sąd I instancji wydał trafne orzeczenie, znajdujące oparcie w zebranych w sprawie materiale dowodowym i obowiązujących przepisach prawa. Ustalenia faktyczne, ocena materiału dowodowego oraz ocena prawna są w pełni poprawne, dlatego Sąd Okręgowy przyjmuje je za własne.

Zgodnie z art. 233 § 1 k.p.c. sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów, według własnego przekonania na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału.

Z kolei art. 278 § 1 k.p.c. stanowi, iż dopuszczenie dowodu z opinii biegłego następuje w wypadkach, gdy dla rozstrzygnięcia sprawy wymagane są wiadomości "specjalne". Dopuszczenie dowodu z opinii biegłego następuje więc wówczas, gdy dla rozstrzygnięcia sprawy potrzebne są wiadomości, wykraczające poza zakres wiadomości przeciętnej osoby posiadającej ogólne wykształcenie. Wobec tego biegłym może być jedynie osoba, która posiada wskazane wiadomości potrzebne do wydania opinii i daje rękojmię należytego wykonania czynności biegłego.

W ramach przyznanej swobody w ocenie dowodów - art. 233 k.p.c., sąd I instancji powinien zbadać wiarygodność i moc dowodu z opinii biegłego sądowego dokonując oceny tego dowodu według własnego przekonania i na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału (wyrok SN z 2003-10-30 IV CK 138/02 L.). Niemniej jednak polemika z opinią biegłego nie uzasadnia zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. (wyrok SN z 2002-01-09 II UKN 708/00 L.). Dla obalenia twierdzeń biegłego specjalisty nie wystarcza bowiem przeświadczenie strony, iż fakty wyglądają inaczej, lecz koniecznym jest również rzeczowe wykazanie, iż wystawiona przez biegłego opinia jest niespójna bądź merytorycznie błędna.

Podkreślić należy również, iż dostateczne wyjaśnienie okoliczności spornych w sprawie nie jest równoznaczne z uzyskaniem dowodu korzystnego dla strony niezadowolonej z faktów wynikających z dowodów dotychczas przeprowadzonych (wyrok SN z 28 lutego 2001 r., II UKN 233/00 L.). Zwraca na to także uwagę Sąd Najwyższy w wyroku z 8 lipca 1999 r., II UKN 37/99 OSNAPiUS 2000/20/741 wskazując, że sąd nie jest obowiązany do uwzględniania kolejnych wniosków dowodowych strony tak długo, aż udowodni ona korzystną dla siebie tezę i pomija je od momentu dostatecznego wyjaśnienia spornych okoliczności sprawy (art. 217 § 2 i 3 k.p.c.).

Z kolei w myśl art. 217 § 1 i 3 k.p.c. strona może aż do zamknięcia rozprawy przytaczać okoliczności faktyczne i dowody na uzasadnienie swoich wniosków lub dla odparcia wniosków i twierdzeń strony przeciwnej. Sąd pomija twierdzenia i dowody, jeżeli są powoływane jedynie dla zwłoki lub okoliczności sporne zostały już dostatecznie wyjaśnione.

Zdaniem Sądu II instancji niewątpliwym jest, że ocena stanu zdrowia odwołującego, w związku ze zgłoszonym żądaniem przyznania prawa do jednorazowego odszkodowania w związku wypadkiem przy pracy, wymaga wiadomości specjalnych i musi znaleźć oparcie w dowodzie z opinii biegłych.

Podkreślenia wymaga fakt, iż ramy swobodnej oceny dowodów są określone wymaganiami prawa procesowego, doświadczenia życiowego, regułami logicznego myślenia oraz pewnym poziomem świadomości prawnej, według których sąd w sposób bezstronny, racjonalny i wszechstronny rozważa materiał dowodowy jako całość, dokonuje wyboru określonych środków dowodowych i wając ich moc oraz wiarygodność, odnosi je do pozostałego materiału dowodowego (tak też Sąd Najwyższy w licznych orzeczeniach, np. z dnia 19 czerwca 2001 r., II UKN 423/00, OSNP 2003/5/137). Poprawność rozumowania sądu powinna być możliwa do skontrolowania, z czym wiąże się obowiązek prawidłowego uzasadniania orzeczeń (art. 328 § 2 k.p.c.).

Skuteczne postawienie zarzutu, naruszenia przez sąd art. 233 § 1 k.p.c., wymaga zatem wykazania, iż sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego. Natomiast zarzut dowolnego i fragmentarycznego rozważenia materiału dowodowego wymaga dla swej skuteczności konkretyzacji, i to nie tylko przez wskazanie przepisów procesowych, z naruszeniem których apelujący łączy taki skutek, lecz również przez określenie, jakich dowodów lub jakiej części materiału zarzut dotyczy, a ponadto podania przesłanek dyskwalifikacji postępowania sądu pierwszej instancji w zakresie oceny poszczególnych dowodów na tle znaczenia całokształtu materiału dowodowego oraz w zakresie przyjętej podstawy orzeczenia.

W rozpoznawanej sprawie Sąd Rejonowy badał, czy u odwołującego wskutek pogorszenia się stanu zdrowia uszczerbek na zdrowiu będący następstwem wypadku w pracy z 19 października 1990 r. uległ zwiększeniu w stosunku do ostatniego badania, a jeśli tak to w jakim stopniu.

Sąd I instancji podstawą swego rozstrzygnięcia uczynił wspólne opinie (podstawową i uzupełniającą) biegłych ortopedy R. H., neurologa M. W., psychiatry M. K. (1) i psychologa S. S..

Powołany zespół biegłych z ww. dziedzin medycyny sporządził wyczerpujące opinie na temat stanu zdrowia odwołującego na podstawie akt sprawy i badania odwołującego oraz rzetelnie i zgodnie z tezą dowodową odniósł się do kwestii będących przedmiotem sporu.

Biegli ci jednoznacznie wskazali, że uszczerbek na zdrowiu odwołującego w związku z wypadkiem przy pracy z 19 października 1990 r. wynosi 10% na podstawie pozycji 10a tabeli - załącznika do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 grudnia 2002 r. w sprawie szczegółowych zasad orzekania o stałym lub długotrwałym uszczerbku na zdrowiu, trybu postępowania przy ustalaniu tego uszczerbku oraz postępowania o wypłatę jednorazowego odszkodowania.

W punkcie 10a ww. tabeli wskazano zaburzenia adaptacyjne będące następstwem urazów i wypadków, w których nie doszło do trwałych uszkodzeń (...) utrwalone nerwice związane z urazem czaszkowo-mózgowym.

Z kolei w pkt 9 ww. tabeli – którego zastosowania domagał się apelujący – wskazano zaburzenia neurologiczne i psychiczne uwarunkowane organicznie (encefalopatie):

- a) otępienie lub ciężkie zaburzenia zachowania i emocji uniemożliwiające samodzielną egzystencję (do 100% uszczerbku),
- b) encefalopatie ze zmianami charakterologicznymi w zależności od stopnia (50-70% uszczerbku),
- c) encefalopatie bez zmian charakterologicznych (30% uszczerbku).

Zdaniem Sądu Okręgowego prawidłowo Sąd I instancji ocenił ww. opinie biegłych i przyjął trafne wnioski co do stopnia uszczerbku na zdrowiu odwołującego w związku z wypadkiem przy pracy. Biegli z zakresu ortopedii i neurologii podkreślali w opiniach, że stopień nasilenia schorzeń ubezpieczonego jest znaczny, przy czym dostępna w

aktach sprawy dokumentacja nie daje podstaw do przyjęcia, że rzeczony wypadek spowodował inne następstwa niż wymienione w pozycji 10a tabeli – pozwalająca przyjąć maksymalny uszczerbek na zdrowiu w wysokości 10%.

Z kolei biegli z zakresu psychiatrii i psychologii wprawdzie wskazywali, że z ich punktu widzenia uszczerbek na zdrowiu, który występuje u odwołującego przekracza 10% - w wynosi 50% - jednak wyraźnie podkreślili, że powstanie zaburzeń o charakterze organicznym nie jest jedynie wynikiem wypadku z października 1990 r. Biegli wskazali, że u odwołującego występowały liczne schorzenia i sytuacje, które predysponowały go do powstania zaburzeń organicznych, z których część występowała przed wypadkiem w pracy w październiku 1990 r. (dwa urazy głowy z utratami przytomności), a część po nim (próby samobójcze, kolejne wstrząśnienie mózgu, nadużywanie alkoholu; rozwinięcie się cukrzycy i nadciśnienia). Biegli wyraźnie zaznaczyli też, że biorąc pod uwagę to, że ówczesny uraz (wypadek przy pracy) nie spowodował utraty przytomności (co miało miejsce w latach poprzednich), zasadnym było ocenienie uszczerbku na zdrowiu ubezpieczonego zgodnie z punktem 10a na 10% (zaburzenia adaptacyjne będące następstwem urazów i wypadków).

Wobec powyższego – również zdaniem biegłych z zakresu psychiatrii i psychologii – obecnie brak jest przesłanek do wnioskowania o tym, by u odwołującego doszło do pogorszenia stanu zdrowia i zwiększenia uszczerbku na zdrowiu w związku z wypadkiem przy pracy z 19 października 1990 r. od daty ostatniego badania odwołującego będącego podstawą przyznania jednorazowego odszkodowania za 10% uszczerbku na zdrowiu.

Sąd Okręgowy podziela zatem w całości opisane wyżej ustalenia Sądu Rejonowego oraz – całkowicie trafną w ocenie Sądu Odwoławczego – ocenę wydanych w sprawie opinii biegłych, z których jednoznacznie wynika, że brak było podstaw do przyjęcia, że u odwołującego doszło do zwiększenia procentowego uszczerbku na zdrowiu.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy uznał, że zarzuty wymienione w apelacji – zarówno dotyczące naruszenia prawa procesowego jak i materialnego – są całkowicie bezzasadne.

Reasumując, Sąd Rejonowy prawidłowo przeprowadził postępowanie dowodowe i – wobec dostatecznego wyjaśnienia okoliczności spornych – nie naruszył przepisów postępowania. Uzasadnienie Sądu I instancji jest wyjątkowo skrupulatne i odnosi się do wszystkich ważnych elementów sprawy. Szczegółowa ocena materiału dowodowego oraz odniesienie się do złożonych opinii biegłych, pozwoliło Sądowi Rejonowemu zbudować kompletny obraz sprawy.

Z tych też względów, Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację skarżącego jako bezzasadną.

Wyrok został wydany w trybie art. 374 k.p.c.

(-) sędzia Grzegorz Tyrka (-) sędzia Jolanta Łanowy-Klimek (-) sędzia (del.) Anna Capik-Pater